

## ТРАГЕДИЯТА НА ВЕЛИКИ ЧЕТВЪРТЪК Атентатът в катедралата “Свети Крал” на 16 април 1925 г.

---

Полковник о. р. доц. д-р инж. Георги Кокеров

*„Боже, езичници дойдоха в Твоето наследство, оскверниха светия Твой храм, Йерусалим обърнаха на развалини; . . . Станахме за присмех на съседите си, срам и поругание за околните си. . . Да дойде пред Твоето лице стенанието на затворника; със силата на Твоята мишица запази обречените на смърт. ”*

*Псалтир, 78 псалом:*

Има събития в историята, които като земетресение разтърсват държавата и стряскат обществото. Те остават в съзнанието на народа десетки и стотици години. Такова събитие в българската история е атентатът в софийския катедрален храм „Свети Крал”<sup>1</sup> на 16.04.1925 г., Велики четвъртък. Известни са в историята много случаи на масово кръвопролитие и братоубийство, станали в различни времена и в различни страни. В списъка на подобни престъпления особено място заема Софийският атентат<sup>2</sup>. Уверено може да се каже, че в народната памет атентатът заема място до престъпленията на кърджалиите и кланетата на башибозука през 1876 – 1877 г.

Атентатът в “Свети Крал” е най-зловещото и най-неизвестното събитие в новата българска история. Днес малко наши съвременници знаят за него, а информацията за събитието е нищожна.

Когато се говори за атентати в съзнанието винаги изплуват сцени на насилие, ужаси и разрушения. При все това има атентати, поразяващи с красотата и благородството на подбудите. Не за тях говорим сега. Думата ни е за насилието, определено като идеология, като основен инструмент на т. нар. класова борба. В зората на своята философска дейност “пророкът” Карл Маркс обявява пролетариата като единствена класа, способна да управлява обществото, защото е мнозинство. Маркс пророкува, че пролетариатът ще постигне това чрез “класова борба”, в която единствен има право да избира средствата и да определя правилата.

Терорът като инструмент на класовата борба на комунистите е традиционен. Коминтернът превръща този инструмент в световна политика. За това малко се знае в България, малко е изследвано внасянето на терор в България и действията на българските комунисти.

В края на 1917 г. "месията" В. И. Ленин с група свои съмишленици-болшевици преминава свободно като руски гражданин територията на Германия и отива в Санкт Петербург за да разруши великата Руска държава, да унищожи нейната култура и сключи сепаративен мир с „възложителите" на задачата - Германия и германския Генерален щаб. За съжаление, Ленин и последователите му успяват - вземат не само властта чрез въоръжено насилие (преврата на 25.X. 1917 г.), но и налагат на свободолюбивия руски народ хомота на едно ново нечувано и невиджано робство, наречено диктатура на пролетариата. Болшевиците

---

<sup>1</sup> Това е официалното име на храма, защото в него е погребан сръбският крал Стефан Урош ii. Сред народа е наричан „Света Неделя”. Това название се среща и в публикациите от онова време. След атентата през 1928 – 1930 г. е възстановен по проект на архитектите Иван Данчов и Иван Васильов и е осветен с името „Света Неделя”.

<sup>2</sup> И днес, където и да стане атентат журналистите започват разглеждането на въпроса със Софийския атентат. Толкова трайни и неизличими следи е оставил.

решават, че е настанало времето на “перманентната революция”<sup>3</sup> в световен мащаб. Създаденият под ръководството на болшевишката партия и Ленин през март 1919 г. ТРЕТИ ИНТЕРНАЦИОНАЛ (Коминтерн) става световна комунистическа организация за терор и насилие, чиято цел е „износа на революция”. . Коминтернът си поставя за цел „борба с всички средства, даже с оръжие за сваляне на международната буржоазия и създаване на международна съветска република, като преход към пълно унищожаване на държавата”. И по-нататък „Коминтернът се задължава с всякакви средства да поддържа всяка съветска република, където и да се създаде.”

След като не успява в Германия и Унгария през 1919 г. Коминтернът се насочва към Южна Европа. През 1923 г. “хидрата на комунизма”<sup>1</sup> достига България. Коминтерновските агенти провокират т.нар. септемврийско народно въстание. Въстанието започва на 13 септември 1923 г. в Южна България (“..Мъглиж беше пръв”). „Народните” ръководители Георги Димитров и Васил Коларов не отиват в Южна България за да оглавят „народния” бунт и управляват „класовата” борба. След 10 дни заминават за гр. Фердинанд за да вдигат въстание срещу „фашисткото” правителство. Защо? Отговор на този въпрос и досега няма в т. нар. “История на БКП”. Няма и да има, защото десетките специалисти по тази „наука” не са го търсили, а може би и защото не им беше и позволено<sup>2</sup>. Близостта със Сърбия позволява да се разбере кому служат водачите на метежа освен на Коминтерна.

С цената на много жертви (все българи!) е възстановено спокойствието в Северозападна България. Димитров и Коларов избягват по предварително подготвен и поддържан канал в Сърбия и оставят след себе си мъка и сълзи. Като зловещи гарвани черни забрадки покриват селата и паланките на тази част от изстрадалата българска земя.. През ноември 1923 г. в изборите за XXI Обикновено народно събрание българите потвърждават желанието си да живеят в мир, съгласие и разбирателство. Като че ли ужасите на насилието отминават България? Но не би...

Братоубийството в България започва с Войнишкия бунт през 1918 г., организиран от т. нар. “тъмни сили”<sup>3</sup>. Активно участват в разлагането на армията на Македонския фронт земеделците и тесните социалисти. То продължава след това със Септемврийския метеж от 1923 г. Изреждаме низ от събития, написали най-черните и трагични страници от историята на България. Комунистическите изследователи с възхищение разказват за подвизите на комунистите. Това твърди и комунистическата пропаганда. Един от творците на тоталитарната пропаганда д-р Йозеф Гьобелс е казал, че когато една лъжа се каже сто пъти става истина. Ние ще зададем въпроса по друг начин: Какво става, когато хиляда или няколко хиляди души научат една истина? В служба на истината е посветена тази статия.

---

<sup>3</sup> Термин, въведен в обществената практика от приятеля на В.И. Улянов-Ленин Лейба Давидович Бронщайн-Троцки през 1905 г. Същността на теорията се състои във факта, че революционерите, наложили болшеvizма в една страна отиват в друга страна и там организират революция и налагат болшеvizма и т. н. Известно време привърженици на “перманентната революция” са кубинските комунисти (1959 – 1969). Един от тях аржентинецът Ернесто Че Гевара (1928, Аржентина - 1967, Боливия) отива да организира въоръжена съпротива в Боливия, където е ликвидиран. .

<sup>1</sup> Думи на проф. Ал. Цанков, казани в 25-о ОНС.

<sup>2</sup> Много неща в тази псевдонаука не са изяснени, защото ще разкрият истинската същност на българските комунисти.

<sup>3</sup> Много се спекулира с този бунт и за неговите мащаби. Всичко е измислица. При 954 хил. армия (по други данни 980 хил.) участниците в бунта са 5806 (5425 пленени и 381 убити) души). Това са данни на ген. Коста Николов. Читателите сами ще разберат за каква масовост става въпрос. Пораженията на бунта са в областта на морала. Българи са принудени да стрелят срещу българи..

През февруари 1924 г. Президиумът на Коминтерна обсъжда българския въпрос. Интересно защо и с какво право някаква международна политическа комунистическа организация обсъжда вътрешните проблеми на една суверенна държава със законно избран парламент, в който има и депутати комунисти? Малко по-късно народният комисар на външните работи Г. В. Чичерин казва на В. Коларов, че въпросът за подкрепата на въоръжената борба в България от страна на Съветска Русия би могъл „да се реши от Политбюро" (!!!)<sup>1</sup>

През април 1924 г. в местността “Златните мостове” се провежда т.нар. Витошка партийна конференция, която решава да се възстановят организационните форми на БКП и особено нейната военна организация - инструмента за терор и насилие.

В тези условия е приет Закона за защита на държавата. насочен срещу „*Всякакви обществени, политически и стопански организации или групи, които за постигане на своите цели проповядват или прибягват в пределите на царството към престъпления, Въоръжени акции или терористически действия или учредяват свои нелегални подразделения*”. Като че ли тази част на Закона е взета от политическата програма и другите документи на БКП.

Военната организация на БКП под ръководството на запасния майор Коста Янков сплотява редовете си. Територията на страната е разделена на окръзи със свои ръководства, организации и сили за терористични действия. Ръководител на Софийската военна организация е Димитър Златарев<sup>2</sup> от Ямбол, а началник на Софийската терористична група е Петър Филип Авбаджиев от Тетевен.

През есента на 1924 г. ръководителите на Военната организация замислят терористичен акт, който да удари властта, и преди всичко нейния репресивен апарат. Отначало като обект на терористичния удар е избран „Юнион клуб”. В този клуб се събират видни политици - дейци на управляващия Демократически съговор и Военния съюз: от друга страна е клуба работи сътрудник на Военната организация. Този проект се изоставя по две причини: в клуба ходят много чужденци -дипломати и журналисти, а от друга страна уволняват сътрудника на Военната организация.

Ясно е, че атентатът е действие, насочено срещу България и трябва да продължи терора и братоубийството, гражданската война, започнала през септември 1923 г. Комунистически партии има и в съседните балкански държави и тези партии са членове на Коминтерна. Досега не е поставян и разглеждан въпроса защо в тези страни няма комунистически терор? Веднага следва друг въпрос: защо Коминтернът провокира социалистически преврат в Унгария и метеж в Бавария? България, Германия и Унгария са победени страни и наказани жестоко на Парижката конференция. Връзката между терора и Коминтерна е ясна, но прозира и връзка между Антантата и действията на Коминтерна, представяни като класова борба. И този въпрос не е изследван.

Желанието да се ликвидират с един удар всички управници и политици не угасва. Друг сътрудник на военната организация Петър Задгорски - старши клисар на катедралата „Свети Крал” прави предложение пред Димитър Хаджимитрев (Митрето) -сътрудник на военното разузнаване на БКП да се взриви централния купол<sup>3</sup>. Още същия ден Димитър Златарев - член на Щаба на Военната организация, научава от Митрето за предложението на Задгорски. Митрето споделя пред Д. Златарев. че таванското помещение на църквата може да се използва „като склад на оръжие или... за атентат”. В тази църква става опелото на всички починали

<sup>1</sup> ЦПА, ф; 3, оп.4, а.е. 47, л. 6 Бележки на В. Коларов

<sup>2</sup> Сведения за имената в текста виж в края на статията

<sup>3</sup> ЦПА,, ф.3, оп. 4, а.е. 75, л. 1.

общественици и висши военни. Това открива възможност, като се имат предвид особеностите на протокола да се съберат необходимите лица по подходящ повод и да се унищожат с един взрив. Идеята се избистря до край на погребението на прокурора Йоаким Димчев, на което присъстват Д. Златарев, Д. Хаджимитрев и П. Абаджиев на 19 декември 1924 г. Това обяснява П. Абаджиев на Московската конференция на 15.08.1925 г.

Д. Златарев се съгласява с идеята и веднага я докладва на Коста Янков. Последният нарежда да започне пренасянето на взрива, но преценява, че по въпроса за атентата трябва да се вземе решение<sup>1</sup>. Това става през декември 1924 г. По време на следствието се изяснява, че К. Янков един път е оглеждал тавана, а Ив. Минков три пъти. Чрез Д. Хаджимитрев, Петър Абаджиев се свързва с Петър Задгорски и започва внасянето на взрива. Пакетите с взрив се подготвят от Д. Златарев, а П. Абаджиев ги внася в църквата с помощта на клисаря П. Задгорски<sup>2</sup>. Взривът се внася в храма между 18 януари и 3 март през 5 – 6 дена. Внесени са общо 8 пакета по около 6 килограма, общо 50 килограма.

При всяко внасяне на взрив клисарят Задгорски получава по 1000 лева. Два-три пъти му дават по 2000 лева. Получил е общо 11000 лева.

До края на декември 1924 г нито ЦК на БКП, нито членове на неговото Изпълнително бюро знаят за готвения атентат. В края на декември К. Янков съобщава, че в църквата е внесен взрив и ще се внесе още<sup>3</sup>. Коста Янков обяснява на членовете на ИБ идеята на атентата (тя е „проста като Колумбовото яйце“). Той казва, че ако се убие директора на полицията Владимир Начев, при неговото опело в „Света Неделя“ ще се съберат всички полицаи от висшето и средното звено на Дирекцията на полицията. Внесеният в църквата взрив може да се използва за тяхното ликвидиране и ще бъдат премахнати „всички лица, които държат в ръцете си нишките на започналите вече разкрития на партийния апарат.“ Тази акция, по мнението на К. Янков ще внесе уплаха и смут в противниковия лагер<sup>4</sup>.

Политическият секретар на БКП Станке Димитров смята, че замисленият атентат може да бъде полезен само ако е начало на очакваното ново въоръжено въстание. Поради това за извършването му е нужно да се иска мнението на Изпълнителния комитет на Комунистическия Интернационал.

От Москва пристигат указания „да се продължи техническата подготовка“ на атентата... „за да бъде всичко предварително готово.“

До края на февруари 1925 г идеята е обект на атентата да бъдат кадрите на Обществената безопасност. Атентатът не се е свързвал с партийния курс за въоръжено въстание, което е странно. През този период от подготовката К. Янков изрично предупреждава, че за нуждите на атентата не бива да се използва политическо лице.

На 21.1.1925 г. Станке Димитров заминава за Виена и повече не се връща в България. Преди заминаването си той се среща със заместника на К. Янков Иван Минков и му казва „когато ЦК решава въпроса за атентата - нека има моя глас за.“

В началото на 1925 г. в София и страната започва разюздан терор, почти война<sup>5</sup>. За всеки убит комунистически функционер Военната организация убива виден общественик от управляващите.

---

<sup>1</sup> Пак там.

<sup>2</sup> Пак там.

<sup>3</sup> ЦПА, ф.3, оп. 4, а.е. 143, л, 186.

<sup>4</sup> Пак там.

<sup>5</sup> Това показва, че наложената от Коминтерна чрез Септемврийския бунт гражданска война продължава.

В хода на полицейското разследване се установява, че през март Коста Янков е ходил един път на тавана на храма, а Иван Минков – три пъти. Иван Минков е пионерен офицер и има специална подготовка по тероризъм, получена във Военното училище на Коминтерна, където учи в периода 1921 – 1924 г.

В резултат на създалото се положение се взема решение да се извърши атентата. Това решение е взето от ръководителите на Военната организация. Членовете на ИБ Иван Манев и Яко Доросиев са против атентата, защото ще бъдат дадени много невинни жертви. По-късно Коста Янков и Военният център решават да се потърси „друго лице за целите на атентата“, чието убийство „ще събере само сговористи“. За жертва е избран запасният генерал Константин Георгиев, водач на Софийската организация на Демократическия сговор и депутат в Народното събрание.

Изборът на политическо лице за жертва, чието погребение ще събере в Катедралата „Свети Крал“ политическия елит на режима показва, че терористичната акция променя и целта си, и мащабите си. Защо обаче един убеден комунист с железен характер и утвърден стил на действие като Коста Янков така бързо (и лесно) променя мнението си и взема друго решение? И досега това не е ясно; никой не се е опитвал да потърси обяснение, а твърденията в учебниците по т. нар. История на БКП са най-малко наивни. Защо?

През август 1989 г. излезе една интересна книга на Партиздат „Атентатът в Катедралата „Света Неделя“ на уважавания професор от Софийския университет Георги Наумов. Авторът е разровил много документи и архиви и е представил това, което е можал да открие в „достъпните документи“. На стр. 140 се казва, че един от ексекторите на генерал Георгиев - Атанас Тодовичин (Янко) по-късно разказва, че организаторът на атентата Петър Абаджиев на 10 и 12 април се срещал с него и му наредил най-късно до вторник (14 април) да убие генерала. Ако до тогава не успее, на следващия ден сряда (15 април) трябва да бъде ликвидиран професор Тодор Кулев от Свободния университет.

При прочитането на тези редове няма как изкушеният в темата да не си спомни една друга книга - „Бойци на тихия фронт“ с мемоарите на запасния генерал-лейтенант Иван Винаров, известен съветски разузнавач, издадена през 1969 г. в издателството на БКП. В тази книга известният разузнавач (единствен от сътрудниците на КГБ оставил отпечатани и издадени спомени) на стр. 218-220 разказва, че на 14.IV.1925 г. пристигнал в София с Ориент-експрес от Виена, отишъл с файтон до Львов мост и отседнал в хотел „Белвю“. След два дни станал атентатът и след още два дни, на 18 април авторът на мемоарите през Лом се връща във Виена. Нищо повече не разказва, никакви подробности не съобщава. А на други места в доста дебелия книга подробностите понякога са досадни. Какво е премълчал добре информираният генерал остава тайна.

В книгата на г-н проф. Г. Наумов има и други интересни места. Например, на стр. 122 и 123 се разказва за шумните коментари в българските и чуждестранни вестници за някакъв „фалшифициран“ документ на Коминтерна от 12.03.1925 г. според който в България ще започне комунистическо въстание на 15 срещу 16 април. Става въпрос за т.нар. случай „Дружеловски“. Под звездичка проф. Наумов изказва мнението си, че „по всяка вероятност... при фалшифицирането на документите са използвани верни податки.“ Документи вероятно съществуват и се пазят, но и се охраняват - някои в Москва, в архивите на Коминтерна и КГБ, а други в архива на БКП в София. Дано някога тези архиви проговорят и научим кой е дал командата за извършването на това ужасно престъпление, разтърсило българската държава и

нацията, чиито пропасти и пукнатини годините не успяха да заличат, а само наситиха с енергия жестокото махало на възмездие<sup>1</sup>.

След като на тавана на църквата са внесени 8 пакета взрив<sup>1</sup>, организаторите решават, че опаковането на взрива и подготовката на взривяването трябва да станат без участието на клисаря Петър Задгорски. С тази работа в средата на март<sup>2</sup> се заемат Петър Абаджиев и Асен Хр. Павлов, представени на Задгорски съответно като Иван и Петко<sup>3</sup>. Поставят и 5 пиротехнически запалки с дълги по 1,5 - 2 м. огнепроводни шнура. Подготвеният пакет с размери 60/50/40 сантиметра те увиват в зебло и завързват с въжета<sup>3</sup>.

Краищата на фитилите трябвало да се поставят в кутия със спирт, който да се запали от определения технически извършител на атентата Никола Петров (Васко). По-късно Петър Задгорски казва, че пакетът е поставен „над колоната, която е срещу южната врата и под самата основа на главното кубе“.

Злодеят П. Абаджиев има страшна и зловеща идея. Иска на тавана да се сложат шрапнели, които като се взривят ще увеличат поразяващия ефект. Иска също така да се сложат бойни общо отровни вещества. Тогава никой не би излязъл жив от храма след взрива. Оставят само съд с концентрирана сярна киселина (малко повече от литър; толкова са успели да намерят)<sup>4</sup>.

На 14 април вечерта П. Задгорски и Васко се срещат в бирария „Тигър“, на която Васко запознава клисаря с някой си Атанас - шофьорът, който трябва да ги откара зад граница.

На следващия ден, 15 април. Васко отива в църквата и казва на клисаря, че „убийството е извършено“ и на другия ден, 16 април, ще отиде в 8 часа сутринта в църквата, където ще остане до опелото на генерала. Уговарят си сигнала, с който Задгорски ще съобщи за качалото на опелото. Тогава Васко ще запали фитилите и ще излезе. Клисарят трябва веднага да го последва и да се срещнат при автомобила.

В уречения час Васко влиза в църквата където го посреща Задгорски и го настанява на тавана до взрива. Към 14 часа Живко Динов - охрана на Васко се среща с Петър Абаджиев и му докладва, че Васко е в църквата. След това Ж. Динов отива да чака Васко и Задгорски на уговорено място за да ги укрие.

Има и едно друго странно обстоятелство. По обяд (в 11 часа) на 16 април полицейският началник Петър Богданов, който отговаря за сигурността нарежда на агента Илия Ангелов да провери черквата. Ангелов, придружен от клисаря Задгорски извършва оглед на целия храм. На покрива вижда младеж и се интересува за него. Клисарят Задгорски му казва „Той е наше момче“<sup>5</sup>. Подобна небрежност в условията на терора, настъпил през пролетта на 1925 г. е трудно обяснима. Отговор на този въпрос не е търсен нито при следствието, нито в съда.

---

<sup>1</sup> Материали от строго секретните архиви на Коминтерна започва да публикува доц. Лъчезар Стоянов от Нов български университет. В разговор с автора г-н Стоянов казва, че е взел от архивите всичко, което се отнася до политиката на Коминтерна срещу България и ще обработи и публикува материалите.

<sup>1</sup> Взривът е доставен от запасния майор Асен Агов

<sup>2</sup> ЦПА, ф. 3, оп.4, а.е. 75, л. 1; АМВР, с.д. 120118, л. 5.

<sup>3</sup> Указания и инструкции за подготовката на взрива им дава Иван Минков, който е пионерен офицер. Освен това е завършил двегодишно училище в Москва за тероризъм. Подобна подготовка преминава по същото време и полицаят Никола Хр. Гешев.

<sup>4</sup> ЦПА, ф. 3, оп. 4, а. е. 75, л. 2. Шрапнели и бойни отровни вещества не успяват да намерят до деня на атентата.

<sup>5</sup> АМВР, с. д. 120118, л. 24.

Около 15 часа в църквата пристига катафалката с покойника. Траурното шествие е много голямо и църквата се препълва с народ - членовете на правителството, депутати от Народното събрание, много офицери и граждани.

Според установения ред ковчегът с останките на покойника е поставен до централната колона. Около него се нареждат близките, членовете на правителството, генералите и офицерите по реда на старшинството.

Препълнената църква кара митрополит Стефан да се намеси и да нареди ковчегът да се премести с няколко метра на изток, към Олтара. Това спасява членовете на правителството. Около колоната се оказва офицерството.

Когато всичко е готово за опелото клисарят Задгорски се качва на тавана и дава уговорения знак. Васко запалва фитилите и излиза през северната врата на църковния двор. Клисарят Петър Задгорски го последва.

Около 15,23 часа (според часовника на главния организатор на атентата Димитър Златарев). когато митрополит Стефан е започнал опелото се чува страшен взрив<sup>1</sup>. Централната колона е разрушена от взрива, върху народа рухват купола, покрива и части от стените на храма. В момента на взрива са убити повече от 150 души и над 500 са ранени, някои от които по-късно умират. Общо загиналите при атентата (убити и умряли от раните) са 213 души. Не е пълен и възпоменателният плакат<sup>2</sup>.



<sup>1</sup> По думите на П. Пешев, присъствал на погребението митрополит Стефан чете Евангелие от Йоана 5 глава и произнася 24 стих "... Истина, истина ви казвам: който слуша славата Ми и вярва в Оногова ..." П. Пешев Исторически събития и дейтели С., Изд. на БАН, 1993, с. 814.

<sup>2</sup> Има няколко плаката, издавани след трагедията. Разполагаме с два от тях.

## Мартирологът

За по-малко от минута България загубва повече генерали и полковници, отколкото за всички воители, водени е годините на Третото българско царство. Убитите генерали и полковници са повече от загиналите генерали и полковници в цялата Първата световна война (!) Това бе цветът на българското офицерство, герои от 3 и 4 войни От метала на бойните награди, които те носеха на гърдите си можеше да се отлее камбана, която да проглуши ушите на всички безродници през всички времена, които е родила многострадалната българска земя. Да си спомним за загиналите: 14 генерали - Калин Найденов (бивш министър на войната), Стефан Нерезов<sup>3</sup> (бивш командващ Първа армия през Първата световна война), Кръстю Златарев, Григор Кюркчиев, Петър Попов, Павел Павлов, Иван Попов, Стоян Пушкаров, Станчо Радойков, Иван Стойков, Иван Табаков, Александър Давидов, Стоян Загорски, Петър Лолов; 19 полковника – Димитър Грънчаров (племенник на войводата от Априлското въстание Сидер Грънчаров), Стефан Нойков, Спас Жостов, Иван Йонков, Иван Манчев, Дянко Неделчев – окръжен управител на Софийски окръг, Тодор Пантов, Алекси Руев, Атанас Сарайдаров, Ангел Сребров, Ангел Янков<sup>4</sup>, Петко Вълчанов, Иван Върбанов, Стано Петров, Теню Проданов, Любомир Чернев, Любомир Стоянов, Любомир Савов, Спиридон Михайлов, 12 подполковника - Николай Николаев (единствен син на ген. Данаил Николаев), Димитър Върхов. Иван Георгиев, Георги Кисъов, Христо Цанев, Никола Попов, Евлоги Тодоров, Иван Миликиев, Сергей Копаранов, Евлоги Тодоров, Димитър Бърков, сан. Подполковник Станчо Станчев; майорите Александър Матов; П. Павлов 10 капитана – Стефан Златаров, Георги Парашкевов, Кръстю Кръстев, Никола Попов, Димитър Неделчев, Никола Попов, Сокол Петров, ротмистрите Гъдю Гъдев, Константин Дацов, Кръстю Кръстев, запасните капитани Тодор Василев, Михаил Костов, поручик Цачо Ликов, зап. подпоручик Христо Джубелиев, подпоручик Симеон Лекарски.

Освен офицерите при атентата загиват и много граждани: невинни жени, деца и старци. Съобщаваме имената на загиналите офицери, защото засега най-пълни и точни са изследванията ни за офицерите.

Сред ужасите на разрушенията и стоновете на ранените от храма излиза един от първите министърът на вътрешните работи зап. генерал-лейтенант Иван Русев и започва организацията за спасяването на жертвите. Организира незабавна и пълна блокада на София преди да има решение на правителството за това.

Този атентат е най-зловещото престъпление което светът познава до тогава. И до днес остава най-зловещото престъпление. Взривът в сградата на ЦРУ в Оклахома сити на 19 април 1995 г. има 168 жертви. Рекордът е надминат при атентата в Търговския център на Ню Йорк на 11 септември, вторник , 2001 г.

В тази трагедии особено място заема въпросът „защо Цар Борис III отсъства от траурната церемония?" Официалната версия е, че по това време той бил на погребението на проф. Делчо Илчев, убит на 14.IV.1925 г при опита за покушение срещу царя в Арабаконак. Но ген. Константин Георгиев заема по-високо обществено положение в държавата от проф.Илчев. Особено интересен е и фактът, че от погребението отсъства и запасния генерал

---

<sup>3</sup> Ген. Нерезов остава жив след взрива и излиза от храма, но чува детски плач и се връща за да помогне, при което загива.

<sup>4</sup> Полк. Янков е сътрудник на Военната организация и в неговата къща на ул. „Любен Каравелов” № 12 се укриват Коста Янков и Иван Минков. На 16.04. напускат квартирата. Едно от многото доказателства за зловещата същност на комунистите..



Никола Жеков - бивш главнокомандващ българската войска през Първата световна война; отсъства и запасният генерал Рачо Петров. Отсъстват и още български генерали, участници и терои от войните. Това действително е повод за размисли, търсения и ровене по документите за бъдещите изследователи на тези събития.

Известно е, че земеделецът Иван Перчемлиев е поддържал връзки с ген. Жеков и с Военната организация на БКП, по-точно с Коста Янков. От друга страна покойният проф. Илчев е бил във връзка с някои земеделски функционери, а чрез тях и с комунистическата партия, което по наше мнение трудно е можело да се скрие от августейшата особа. Последният факт е известен не само днес, но се е знаел и през пролетта на 1925 г. Знае се също, че на 15 април, т.е. след убийството на ген. Георгиев Иван Перчемлиев се е срещал с ген. Жеков. Още същия ден генералът е съобщил на Султана Петрова причината за убийството и изказал мнение, че е по-добре ако царят е „по-благоразумен да не отиде в църквата“<sup>1</sup>. Това донякъде внася определен ред и логика в събитията на Велики четвъртък, 16.IV.1925 г. За сега е ясно е само едно - цар Борис III и запасният генерал Никола Жеков не участват в траурната церемония и отсъстват от църквата „Света Неделя“<sup>2</sup>.

На погребалната церемония Царят се представлява от своя адютант майор Константин Скутунов. По време на погребението Царят е на погребението на Делчо Илчев. Мислел е след ритуала в дома на Илчев до Ботаническата градина да отиде в „Свети Крал“. В момента на взрива се е движел с автомобила към храма и се е намирал около Народното събрание<sup>3</sup>.

Има и други странни неща около атентата. Едно от тях е отношението към непосредствените извършители - клисарят Петър Задгорски и Никола Петров (Васко). Ако Васко е неизвестен на полицията, то клисарят Задгорски е сред първите заподозряни. Отношението към него непосредствено след атентата е най-мекото казано странно. Обещаният автомобил не е осигурен и не чака на определеното място. Васко не намира автомобила и се спасява сам. За него това е лесно, но не е така за П. Задгорски Той е оставен абсолютно на произвола на съдбата. В най-лошия случай е можело да бъде ликвидиран ако не е било възможно да се изведе от София. Задгорски се укрива една нощ в квартирата на Димитър Даскалов и Благой Камбуров.

Тъй като вечерта на 16 април започва блокада, той напуска в петък на 17 април квартирата, лута се известно време из София и накрая отива при шурей си, който го завежда в полицията. Така в ръцете на властите попада един от непосредствените извършители на атентата, но той остава и единствен. При това знае много неща, някои с подробности, но не познава хората с които е работил. Всички са се представили с псевдоними, които са неизвестни за полицията. По-късно, по време на процеса са открити истинските имена на Петър Абаджиев, Димитър Златарев и Никола Петров, но те са в неизвестност.

Важно е да се знае и един още по-странен и особен факт, неразкрит до днес от изследователите на тези събития. Във в. „Днес“, следобедно второ издание на Йосиф Хербст и отпечатан на 16 април преди 15 часа има съобщение за атентата. Как, по какъв начин и откъде способният журналист знае с толкова подробности за атентата? Това не е останало незабелязано. По наше мнение, Й. Хербст не бива да се представя за мъченик и хуманист.

Социалдемократическата партия издава позив на 17.04., с който осъжда атентата. Посочва се, че партията години наред е сочила комунистите като безумци и продажници, проповядващи бунт, терор и насилие. „Никога не сме допускали, че вчерашното злодеяние

<sup>1</sup> Султана Петрова-Минчева Из моите спомени,

<sup>2</sup> Отсъстват и други генерали като Георги Вазов, Христофор Хесапчиев, Климент Бояджиев и др.

<sup>3</sup> Вестник „Зора“, 23.04.1925 г.

може да бъде извършено, че ще се намерят някакви умопомрачени хора. . . да посегнат така подло и безчовечно върху живота на стотици невинни мъже, жени и деца. И то в един храм,, при едно погребение. . . Към всички страни ние отправяме апел и предупреждение „Стига кръв! Стига взаимно изстребление!“.

След около една седмица са арестувани Марко Фридман - един от ръководителите на Военната организация на БКП и Георги Коев, сътрудник на тази организация. Арестуваните хора и известните данни позволяват бързо да се подготви съдебния процес.

На 1 .V. 1925 г. започва процесът по Наказателно депо № 399/ 1925 г. известен като „процесът по атентата в Катедралата „Света Неделя“ и се провежда в казармите на IV-ти артилерийски полк (днес на това място се намира Чешкото посолство и квартала около него). Делото се гледа от Софийския военен полеви съд с председател подполковник Иван Икономов и продължава до 11.V.1925 г. Главни подсъдими по това депо са 10 души: Стефан (Станке) Димитров (задочно). Марко Фридман, Димитър Грънчаров (задочно), Никопаи Петрини (задочно). Христо Косовски (задочно), Петър Задгорски, Петър Абаджиев (задочно), Димитър Даскалов. Благой Камбуров и Георги Коев.

Заседанията на съда са открити, има много представители на печата. Разпитани са повече от 40 свидетели. Като съдебен експерт е привлечен професорът по химия в Софийския университет Захари Караогланов (1878-1943). Той докладва пред съда, че за атентата е използван около 50 кг. взрив<sup>1</sup>. От всички подсъдими само срещу двама П Абаджиев и П. Задгорски е отправено непосредствено обвинение за извършване на атентата.

Българските и европейските вестници широко и с подробности информират за съда. При запознаване с вестниците и други периодични издания от 1925 г. се стига до интересен извод: информацията във вестниците е много по-пълна и подробна, отколкото в научни изследвания на специалисти по т. нар. История на БКП. Обяснението на този факт е просто. Авторите през 1925 г. са търсели истината и са се стараели да я представят на обществото, а комунистическите специалисти като елемент, лакеи на пропагандата скриват истината от българския народ.

На 11 май в 18 часа председателят на съда подполковник Иван Икономов произнася присъдите. Марко Фридман. Петър Задгорски и Георги Коев са осъдени на смърт „чрез обесване на публично място“. Д. Даскалов и Бл. Камбуров като укриватели са осъдени съответно на 6 и 3 години строг тъмничен затвор. Отсъстващите от процеса подсъдими получават задочно смъртни присъди. На 18.V.1925 г. Военно-касационният съд потвърждава присъдите<sup>2</sup>; същото прави и цар Борис III<sup>3</sup>. Присъдите са изпълнени на 27.V.1925г. публично в района на т нар. стари еврейски гробища, западно от Руски паметник. Днес на това място се намира сградата на хотел „Шипка“ и районът зад него. Присъствали са повече от 50 хиляди зрители.

Останалите живи участници в подготовката на атентата и другите, които са съпричастни към него емигрират в Сърбия и след това в Русия. Всички с изключение на П. Абаджиев намират смъртта си в концлагерите на Гупаг.

---

<sup>1</sup> През лятото на 1926 г. полицията открива в землището на с. Слатина, Карловско две газени тенекии с взрив. Специалистите от Дирекцията на полицията доказват, че е съветско производство, непознат в България. С такъв взрив е извършен атентата. В същото скривалище е намерена и ловната пушка на царя, взета при опита за покушение в Арабаконак. Тази пушка до 1948 г. е съхранявана в общината на селото. Взема я един от останалите живи парашутисти Георги Башикаров.

<sup>2</sup> ЦПА, ф. 3, оп. 4, а.е 78., л. 16, Бюлетин № 21/24.05.1925.

<sup>3</sup> ЦПА, ф. 3, оп. 4, а.е 78., л. 16, Бюлетин № 21/24.05.1925.

Петър Абаджиев служи в Червената армия и през 1944 г. е политически офицер - полковник. Завръща се в България през 1945 г. и е назначен за помощник-командир на 1 пех. дивизия и след това на Въздушни войски. Загива при автомобилна катастрофа през април 1946 г. на шосето към летище Враждебна.

Зловещият атентат на 16.IV.1925 г. в църквата “Свети Крал” не само разрушава храма, убива и осакатява стотици невинни хора. Той отива по-далече и последствията му са много по-дълбоки. Този атентат показва на честните и почтени хора в България какво означава „класова борба в действие”.

Невинните жертви, останали под развалините на храма ожесточават сърцата, изострят страстите и втвърдяват ръцете. Злобата, разпалена от петте фитила под централния купол на “Свети Крал” изпепелява много вечни ценности и нравствени добродетели, с които се слави българския народ.

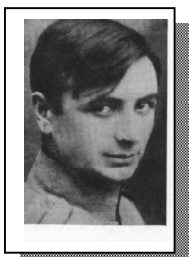
Започва терор, при който са унищожени много комунисти, земеделци и представители на други партии и течения. И до днес не е ясна причината за този терор. В архивите няма документи, обясняващи причината за това. Не са открити и косвени следи. През втората половина на 1925 г. постепенно терорът затихва<sup>1</sup> и в обществото настъпват ред и спокойствие. . .

## СВЕДЕНИЯ

### За лицата, споменавани в текста



**АБАДЖИЕВ** Петър Филипов (28.05.1900, Тетевен – април 1946, София) – български комунист, терорист. Организатор и ръководител на атентата в храма “Свети Крал” (16.04.1925). След атентата емигрира в СССР. Служи в Червената армия като политически офицер. Завръща се в България (1945) полковник. Зам. Командир на 1-а пех. дивизия; зам. Командир на Въздушни войски. Загива при автомобилна катастрофа на шосето към летище Враждебна. Снимката с очилата се публикува за втори път, другата снимка за трети.



**АГОВ** Асен Йорданов – (27.07-1889, Долна Оряховица – 30.04.1925, Пловдив) - български офицер, пионер. Завършва Военното училище (1.01.1908). ) заедно с Коста Янков. Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918) като пилот.. Уволнен в запаса (1919). Става член на БЗНС, дружбаш. Доставя взрива за атентата. Ликвидиран като терорист.



**БЪРКОВ** Димитър (15.07.1867, Пазарджик – 16.04.1925, София) български офицер, артилерист, полковник (30.05.1917). Завършва Военното училище (27.04.1887), ). Загива при атентата<sup>4</sup>

<sup>1</sup>Комунистическата идеология обяснява тоова с „временната частична стабилизация на капитализма”.



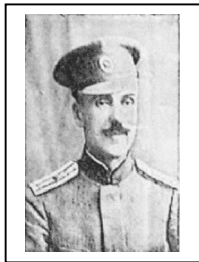
**ВАСИЛЕВ** Славейко Лазаров (8.06.1879, Ветрен, Пазарджишко – 2.09.1944, София) – български офицер, политик. Завършва Военното училище (1.09.1900) и Генералшабна академия в С. Петербург (1910). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Един от създателите на Военния съюз и Народния сговор (1922). Участва в преврата на 9.06.1923 г. Министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството в кабинетите на Андрей Ляпчев (4.01. 1926 – 15.05.1930) и на Иван Багрянов (2.06. – 2.09.1944).

**ВАСИЛЕВ** Тодор Георгиев (3.02.1905, с. Зелени град, Трънско – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, капитан (1.05.1920). Завършва Военното училище (25.08.1915). Участва в Първата световна война (1915 – 1918) с 42 пех. полк. Уволнен (1923). Загива при атентата.



**ВИНАРОВ** Иван Цолов (24.02.1896, Плевен – 25.07.1969, София) – български комунист, емигрант в СССР. Съветски разузнавач. Има непосредствено участие в атентата, за което не се говори и пише. Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Участва във Войнишкия бунт (1918), арестуван и съден. Избягва от затвора (1922), емигрира в СССР. След 1944 г. се връща в България и служи като генерал-лейтенант от Строителни войски. Министър на строежите (1951 – 54).

**ВЪЛЧАНОВ** Петко Вълчанов (16.01.1866, Чирпан – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, полковник (1.04.1914). Завършва Военното училище (7.11.1887) и ВА (арт.) в СПб (1898). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1918). Загива при атентата



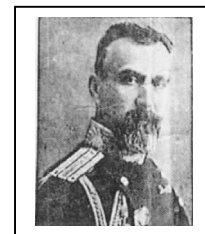
**ВЪРБАНОВ** Иван Рачев (2.10.1867, Разград – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, полковник (1.03.1916). Завършва Военното училище (2.08.1891) и Военна юридическа академия в СПб (1900). Военен юрист. Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата

**ВЪРХОВ** Димитър – български офицер, капитан. Загива при атентата.



**ГЕОРГИЕВ** Иван Георгиев (15.08.1879, Стубел, обл. Монтана – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, подполковник (30.05.1917). Завършва Военното училище (1.01.1902), ВА в Торино (1908). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.

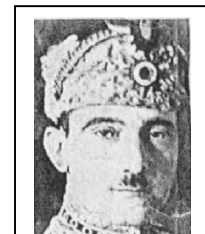
**ГЕОРГИЕВ** Константин Георгиев (25.08-1873, с. Табак, Брезнишко – 14.04.1925, София) български офицер, пехотинец, генерал-майор (1919); Завършва Военното училище (1895) и Николаевската академия на ГЩ в СПб. През Първата световна война е командир на 26 пех. полк, началник щаб на 5 пех. дивизия, командир на бригада в същата дивизия. След войната председател на софийската организация на Сговора.



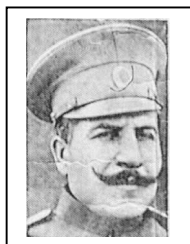
**ГРЪНЧАРОВ** Димитър Москов (5.03.1867, Горна Оряховица – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, полковник (30.05.1917). Завършва Военното училище (18.05.1889). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.



**ГРЪНЧАРОВ** Димитър Нинов (15.06.1883, с. Равнище, Соф. област – 29.04.1925, с. Дървеница) – Член на БЗНС, дружбаши Завършва право в СУ (1911) и работи като адвокат в София. Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918).. Главен редактор на вестник „Народна защита“. След 9.06.1923 г. става терорист. След атентата убит при опит за съпротива.



**ГЪДЕВ** Гъдю Станев (16.09.1890, с. Шейново, Старозагорска обл. – 16.04.1925, София) – български офицер, кавалерист, ротмистър (1.04.1919). Завършва Военното училище (22.09.1914). Участва в Първата световна война. Загива при атентата.



**ДАВИДОВ** Александър (А. Д. Ковачевски) (20.03.1878, Кюстендил – 16.04.1925, София) – български офицер, пионер, генерал-майор (1923). Завършва Военното училище (1.01.1898). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Началник на канцеларията на Министерството на войната. Единствен действащ генерал от загиналите. Загива при атентата

**ДАСКАЛОВ** Димитър – укривател на П. Задгорски. Съден по процеса за атентата. Осъден на 5 години строг тъмничен затвор.

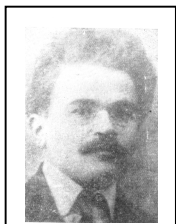
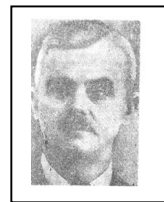
**ДАЦОВ** Константин Александров (19.05.1892, София – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, капитан (30.05.1917). завършва Военното училище (22.09.1911) Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.



**ДЖУБЕЛИЕВ** Христо (1892 – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец. Поручик (1917). Завършва Военното училище (22.09.1911). Участва във Войните за национално обединение (1912 – 1913, 1915 – 1918). Уволнен (1920). Загива при атентата.

**ДИМЧЕВ** Йоаким (1888, София – 17.12.1924, София) софийски окръжен прокурор. Завършва право в Гренобъл, Франция. Убит от комунистически терористи, терористична група, ръководена от Вълко Червенков. Застрелян е близо до дома си на улица "Дунав", тъй като е бил привърженик на суровите мерки срещу комунистическата напаст.

**ДИМИТРОВ** Стефан (Станке) (1886, Дупница – 08.1944, Брянск, Русия) – български комунист, един от ръководителите на БКП. Занася идеята за атентата в Москва и я докладва в Коминтерна. Загива при самолетна катастрофа на път за България.



**ДИНОВ** Живко - комунистически терорист. Нелегално име Коста. Един от убийците на ген. К. Георгиев, охранява убица. Емигрант в СССР. Убит в концлагерите на Гулаг. ГУЛАГ – Главное Управление лагерей.

**ДОРОСИЕВ** Яко (Йоаким) Тодоров (20.01.1890, Копривщица – 26.03.1925, София). – български учител, комунистически терорист (1924 – 25). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918) като запасен офицер. Убит в София на ъгъла на улиците "Сан Стефано" и "Оборище".



**ЕНЧЕВ**, Атанас (2.06.1880, Сливен – 16.04.1925, София) запасен капитан (1.01.1918). Завършва ШЗО (17.01.1906). Участва във войните за национално обединение с 26 пех. Пернишки полк. Загива при атентата.

**ЖЕКОВ** Никола Тодоров (25.12.1864, Сливен – 1.11.1949, Фюсен Алгой, Германия) – български офицер, артилерист, генерал от пехотата (6.05.1936). Завършва Военното училище (1887) и Военна академия в Торино (1898). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). Министър на войната (5.08. – 1.10.1915). Главнокомандващ на Действащата армия по време на Първата световна война (1915 – 18). Съден от Третия Държавен съд и осъден на 10 години строг тъмничен затвор (1921), амнистиран (1924). Известен публицист и военен писател. Председател на Обществото на кавалерите на Военния орден "За храброст". Емигрира заедно с големия си син капитан Димитър Жеков в Германия (4.09.1944). Останките му са препогребани във Военния мавзолей-костница в София (1992).

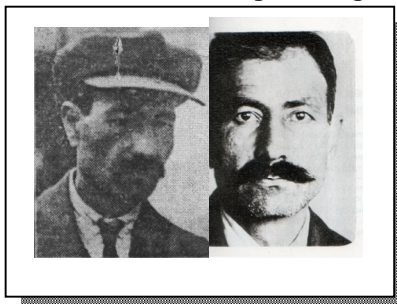


**ЖОСТОВ** Спас Антонов (17.07.1881, с. Гайтаниново, Гоцеделчевско – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, полковник (30.08.1919). Брат на генерал-лейтенант Константин Жостов и на генерал-майор Димитър Жостов. Завършва Военното училище (1.01.1900) и ВА (1909). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.

**ЗАГОРСКИ** Стоян Ганев (12.06.1864, Тулча – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, генерал-майор (2.08.1915). Завършва Военното училище (1884) и Михайловската артилерийска военна академия, Русия (1893). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). По време на Първата световна война е началник на Инженерните войски в Щаба на Действащата армия. Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.



**ЗАДГОРСКИ** Петър Тодоров (1880, В. Търново – 27.05.1925, София) – един от атентаторите. Предлага идеята да се използва храма за атентат на



комунистическия терорист Димитър Хаджимитрев (Митрето) (декември 1924). Работи като градинар в Екатеринослав (дн. Днепропетровск), Украйна (1900 – 12). Участва като доброволец в Балканската война. Клисар в храма “Св. Крал” (от 30.11. 1921). Съден за участие в атентата в храма “Св. Крал”, осъден на смърт и екзекутиран заедно с М. Фридман и Г. Коев.

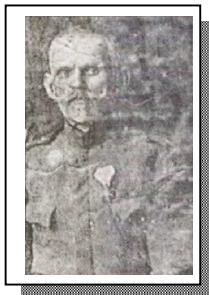
**ЗЛАТАРЕВ** Димитър Василев (1896, Ямбол – 1937, Гулаг, СССР) – български комунист (от 1919). След 1920 г-терорист, ръководител на Софийската Военна организация (от 1924). Главен ръководител на атентата в “Св. Крал”. Емигрира в СССР. Член на ВКП (б) от 1925 г. През 1937 г. арестуван и убит в съветските концлагери, Реабилитиран (1957).



**ЗЛАТАРЕВ** Кръстю Христов (23.02.1864, Охрид – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, генерал-лейтенант (1918). Завършва Военното училище (1884). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). През Балканската война е командир на 29 пех. Ямболски полк, който пробива отбраната на Чаталджанската позиция (4.11.1912). По-късно 29 полк в състава на 2/3 бригада участва в шурма на Одринската крепост от Източния сектор. Началник на 11 пех. Македонска дивизия. Генерал-майор (1.01.1918). Уволнен в запаса (1918). Загива при атентата



**ЗЛАТАРОВ** Стефан ( - 16.04.1925, София) – български офицер, капитан. Загива при атентата.



**ИВАНОВ** Тома (1870, Летниковци, Кюстендилско – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец. Завършва ШЗО (1893). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.



**ИКОНОМОВ** Иван Василев (29.08.1889, София – неизв. ) – български офицер, пехотинец, подполковник

(6.05.1923). Завършва Военното училище (22.09.1909). Участва във войните за национално обединение. Военен юрист, член на Софийския военно-полеви съд (1922).



**ЙОНКОВ** Иван Ганчев (2.01.1874, Дряново – 16.04.1925, София) – български офицер, пионер, полковник (3.05.1917). Завършва военното училище (2.08.1896). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.

**КАМБУРОВ** Благой - укривател на П. Задгорски. Съден по процеса за атентата. Осъден на 3 години строг тъмничен затвор

**КАРАНЕШЕВ** Георги Иванов (20.04.1882, с. Смолско, Пирдопско – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец. Завършва ШЗО (6.08. 1913) Участва във войните за националнообединение (1912 – 1913, 1915 – 1918). Уволнен (1919). Загива при атентата.

**КАРАОГЛАНОВ** Захари Величков (24.06.1878, Шумен – 21.06. 1943, София) – български учен, химик-неорганик. Завършва химия в СУ. Специализира в Лайпциг (1903 – 04) и Берлин (1911). Асистент (1907), доцент (1910), професор (1915) в СУ. Създава първата в света катедра по аналитична химия в Софийския университет (1924). Вещо лице по процеса срещу атентаторите.

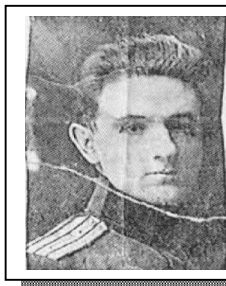


**КИСЪОВ** Георги Иванов (22.12.1879, Елена – 16.04.1925, София) – български офицер, кавалерист, подполковник (1.04.1919). Завършва Военното училище (1.01.1902). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.

**КОЕВ** Георги Константинов (7.09.1878, В. Търново – 27.05.1925, София) – български офицер, пионер, подполковник (16.03.1917). Израства в София. Завършва Военното училище (1.01.1899) Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). През 1916 г. е осъден на смърт и присъдата е отменена. След войните живее в София и става член на БЗНС, дружбаш. Сътрудник на Военната организация на БКП След атентата укрива Иван



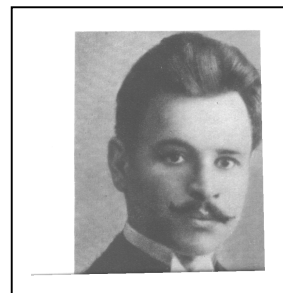
Минков в жилището на брат си д-р Георги Коев и го предава на полицията.. Съден за участие в атентата в храма “Св. Крал” , осъден на смърт и екзекутиран заедно с М. Фридман и П. Задгорски..



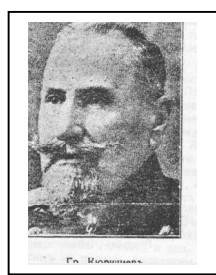
**КОПАРАНОВ** Сергей Иванов (25.09.1884, Радомир – 16.04.1925, София) – български офицер, подполковник (30.01.1923). Завършва Военното училище (17.02.1908). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1923). Загива при атентата.



**КОСОВСКИ** Христо Жечев (14.04.1893, с. Косовча, Шуменско – 19.04.1925, София) – земеделец, дружба̀ш. Кооперативен деятел, учител (1914). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Депутат в 20-о ОНС(1923). След преврата на 9 юни става терорист. Арестуван и освободен под парична гаранция. След атентата арестуван и ликвидиран.



**КОСТОВ** Марин Георгиев (5.11.1874, Плевен – 16.04.1925, София) – Завършиб ШЦО. Подпоручик (17.11.1904). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.



**КРЪСТЕВ** Кръстю Тодоров (16.05.1889, Шумен – 16.04.1925, София) – български офицер, кавалерист, ротмистър (15.08.1920). ). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.



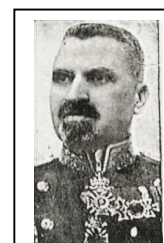
**КЮРКЧИЕВ** Григор Петров (24.10.1865, Прилеп – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, генерал-майор (15.08.1917). Завършва Военното училище (3.12.1885). ). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). Ранен тежко и загубва десния си крак. След оздравяването се връща на служба и служи до края на войната. Уволнен в запаса (19.08.1919). Загива при атентата.

**ЛАЗАРОВ** Велизар Манолов (8.09.1868, София – 6.04.1941, София) – български офицер, генерал-майор (1919). Завършва Военното училище (1889). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Командир на 1-а пех. дивизия (1919 – 1921). Началник на Соф. Гарнизон `1923 - 1929. Член на Военния съюз. Уволнен в запаса (1929).



**ЛЕКАРСКИ** Симеон, подпоручик – български офицер, загинал при атентата.

**ЛИКОВ** Цачо Грозев (16.11.1895, с. Деветаки, Ловешка обл. – 16.04.1925) – български офицер, артилерист. Завършва Военното училище (1.08.1917). Участва в Първата световна война. След войната остава в армията. Загива при атентата.



**ЛОЛОВ** Петър Георгиев (21.11.1864, с. Медвен, Сливенско – 16.04.1925, София) – български офицер, пионер. Завършва Военното училище (1887).

Генерал-майор (30.05.1917). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Завършва Военно-инженерна академия в Торино, Италия (1895). Заместник-началник на инженерните войски (1915 – 1918). Уволнен в запаса (1918). Загива при атентата.

**МАНЕВ** Иван Томев (7.11.1887, Панагюрище – 23.04.1925, София) – комунист, секретар на БКП (1924 – 25). Завършва философия в Женевския университет (1910). Работи в Софийската обсерватория. Прави превод и пръв представя на български език произведението на В.Улянов-Ленин “Материализъм и емпириокритицизъм”. Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). След войните синдикален деятел. След 1923 г. терорист и политически секретар на БКП. След атентата при опит да бъде арестуван се самоубива.



**МАНЧЕВ** Иван Христов (18.02.1873, Самоков – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, полковник (20.02.1920). ). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.



**МАТОВ** Александър Христов (4.09.1888, София – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, майор (30.05.1918). Завършва Военното училище (17.02.1908). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.



**МИЛИКИЕВ** Иван Неделчев (17.03.1884, Чирпан – 16.04.1925) – български офицер, пехотинец, подполковник (5.04.1920). Завършва Военното училище (2.08.1905). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1924). Загива при атентата.

**МИНКОВ** Иван Константинов (8.02.1893, София – 20.04.1925, София) български офицер, пионер, капитан (20.07.1917). Завършва Военното училище с 32 випуск (1911). Свири на цигулка и композира. Създава музиката на ”Марш на 32 випуск” по текст на Иван Багрянов. Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Служи в Техническата дружина и Въздухоплавателната дружина. Завършва двегодишна военна академия на



Коминтерна в Москва (1921-1923). Един от ръководителите на Военната организация на БКП. Убит при съпротива на ул. “Искър” 60 след атентата



**МИХАЙЛОВ** Спиридон ( 7.12.1878, Щип -16.02.1925, София) – български офицер, пехотинец, полковник (30.01.1923). Завършва Военното училище (1.01.1900). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Командир на дружина в 41 пех. полк, полкови интендант на

1 пех. полк, зам. командир на 1 пех. полк, началник на отделение в Главно интендантство. Загива при атентата секунди след като влиза в храма..

**НАЙДЕНОВ** Калин Георгиев (18.02.1865, Широка лъка, Смолянска обл. – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, генерал-лейтенант (30.05.1917), министър на войната (21.09.1915 – 21.06.1918). Завършва Военното училище (1885) и Артилерийска академия в Торино, Италия. Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). През Балканската война е помощник-началник на артилерията в Щаба на Действащата армия. Инспектор на артилерията (1913 – 1915). Осъден на 10 години затвор от Третия Държавен съд. Професор по артилерия във Военното училище. Загива при атентата. Негов син е полк. Виктор Найденов (1890 - 1935). Загива при атентата



**НЕРЕЗОВ** Стефан Михайлов (12.11.1867, Севлиево – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, генерал-лейтенант (15.08.1917). Завършва Военното училище (1888) и Артилерийска академия в Торино, Италия (1896). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). През Балканската война е началник на Оперативен отдел в Щаба на Действащата армия. Генерал-майор (2.08.1915). Командир на 9-а пех. дивизия (1914 – 1916), командващ 3-а армия на Добруджанския фронт (1916 – 1917). Началник на Моравската военна област (1917 – 1918), командващ 1-а армия (15.07. – 30.09.1918). Началник на 1-а военно-инспекционна област (1918 – 1920). Началник на ГЩ (1920 – 1921). Генерал от пехотата (1921). Уволнен в запаса (1921). Загива при атентата.

**НЕДЕЛЧЕВ** Дянко Дянков (1870, Русе – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист полковник (5.12.1916). Завършва Военното училище (1892). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Секретар на българското генерално консулство в Одрин (1909 – 1911). Събира ценна информация за Одринската крепост. Уволнен в запаса (8.12.1920). Окръжен управител на Софийски окръг, Загива при атентата.



**НЕДЯЛКОВ** Димитър Котев (11.10.1894, София – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец. Капитан (30.01.1923). Завършва Военното училище (12-03-1916). Участник в Първата световна война.

**НИКОЛАЕВ** Николай Данаилов (3.03.1881, Пловдив – 04.1925, София) – български офицер, кавалерист, подполковник (15.08.1917). Единствен син на ген. Данаил Николаев. Завършва Военното училище (1.01.1902) и Военна академия (1909). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Умира след

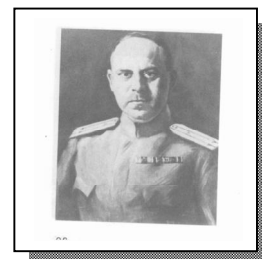


раняване при атентата.



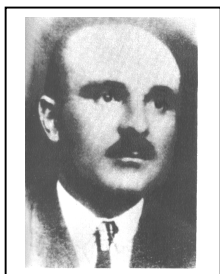
**НИКОЛОВ** Коста Николов (23.06.1873, с. Вирче, Македония – 26.09. 1944 г., София) – български офицер, генерал-майор (1937). Завършва Военното училище (1.01.1898) и генерал-щабна академия (1910). Участва във войните за национално обединение. Началник на щаба на Дирекцията за асепански грижи и обществена предвидливост. Началник-щаб на отбраната на София (1918). Уволнен на 9.08.1919 г. Оставил интересни спомени за събитията през 1918 г. и ликвидирането на Войнишкия бунт. Автор на книгата „Клетвопрестъпниците“ (преиздадена през 2002 г.) която описва „Войнишкия метеж“. Арестуван на 26.09.1944 г. и изчезва безследно. Екзекутиран по жесток начин от комунистическите садисти на Лев Главинчев (има сведения че е бил изгорен жив).

**НОЙКОВ** Стефан Нойков (25.10.1878, Сливен – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, полковник (14.10.1917). Зет на ген. Стилиян Ковачев. Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Началник на Оперативния отдел в Щаба на Действащата армия. Началник на канцеларията на Министерството на войната (1920-22), началник на щаба на войската (1922-23). Уволнен в запаса (1923). Загива при атентата.



**ПАВЛОВ** Павел Тенев (29.06.1870, Харманли – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, генерал-майор (1.01.1919). Завършва Военното училище (18.05.1889) и артилерийска ВА (1900). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (27.10.1919). Загива при атентата.

**ПАНТОВ** Тодор Пантов (7.03.1872, Видин – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, полковник (25.12.1917). Завършва Военното училище (1.01.1895). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.



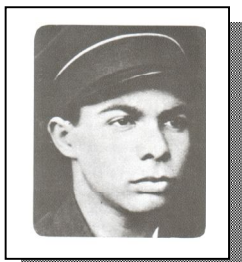
**ПЕРЧЕМЛИЕВ** Иван Иванов (28.02.1895, Свищов – 11.06.1925, София) – земеделец, дружбаш, терорист. Укрива комунистически терористи. Действа заедно с Коста Янков. Заловен, осъден на смърт и публично екзекутиран.



**ПЕТРИНИ** Николай Александрович (4.12.1889, Ямбол – 17.04.1925, София) – земеделец, дружбаш, журналист и публицист. Завършва Военното училище (1909). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918) с 32 пех. Загорски полк. Уволнен в запаса (1919). Директор на Гражданското въздухоплаване (1920 – 23). След 1923 г.



става терорист. Заловен след атентата и ликвидиран .

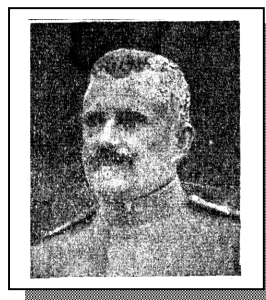


**ПЕТРОВ** Никола (Н. П. Николов - Нешов) – комунистически терорист.

Роден на 30 ноември 1906 г. във Велес. Баща чу е загинал като македонски революционер, четник. На петгодишна възраст е доведен в София. Отглежда го негова бртовчедка. Завършва четвърто отделение и става чирак, общар..През 1924 година става терорист. Участва в кражби на оръжие и убийства на полицаи.

Нелегално име Васко. Технически извършител на атентата, запалва фитилите. Емигрира в Сърбия (май 1925) и след това в Съветския Съюз. Загинал в концлагер.

**ПЕТРОВ** Сокол (14.10.1872, с. Пенкъовци, Трънско – 16.04.1925, София) . български офицер, санитарен капитан (14.10.1915). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1918). Загива при атентата.



**ПЕТРОВ** Стано Петров (15.04., Ловеч – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, полковник (2.11.1919). Завършва Военното училище (1.01.1896). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.



**ПОПОВ** Иван Тодоров (16.02.1857, Свищов – 16.04.1925, София) – български офицер, участник в национално-освободителното движение като четник в четата на Филип Тотю (1876). Завършва Военното училище (10.05.1879), пехотинец, генерал-майор (1913). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1914). Депутат в 17-0 ОНС. Загива при атентата.

**ПОПОВ** Никола Георгиев (30.11.1876, с. Вълкова Слатина, днес Доктор Йосифово, обл. Монтана – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, подполковник (1.06.1920). Завършва Военното училище (1.01.1900). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.

**ПОПОВ** Петър – български офицер, генерал-майор. Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1918). Загива при атентата.

**ПРОДАНОВ** Теню Христов (15.09.1866, Казанлък – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, полковник (1.12.1918). Завършва Военното училище (27.04.1887).

Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.



**ПУШКАРОВ** Стоян Петков (1. 03. 1866, Пирдоп – 16. 04. 1925, София) – български офицер, артилерист, генерал-майор (27.02.1918). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). Командир на 7-а артилерийска бригада (1915-16) и началник на артилерията във 2-а армия (1916 – 18). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.

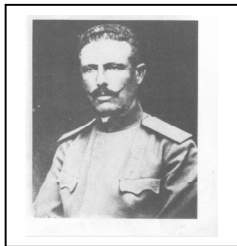


**РАДОЙКОВ** Станчо Симеонов (14.10.1859, Кула – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец, генерал-майор (30.05.1917). Завършва Военното училище (30.08.1882). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1918). Загива при атентата.



**РАЧЕВ** Никола Ненов (24.04.1886, Ловеч – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист. Завършва Военното училище (19.09.1906). Участва във войните за национално обединение. Майор (11.01.1918), подполковник (13.09.1920). Уволнен в запаса (1920). Един от създателите на Военния съюз. След 9 юни главен секретар на Министерството на вътрешните работи и народното здраве. Народен представител в 21 ОНС. Загива при атентата.

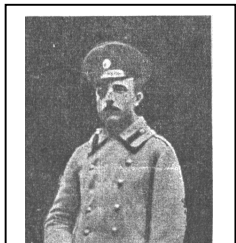
**РУЕВ** Алекси Руев (24.03.1860, Казанлък – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, полковник (28.07.1913). Завършва Военното училище (13.02.1881). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1913). Загива при атентата.



**РУСЕВ** Иван Атанасов (15.11.1872, Шумен – 1.02.1945, София) български офицер, артилерист, генерал-майор (30.05.1917). Завършва Военното училище (1892) и Николаевската академия на Генералния щаб в С. Петербург (1900). В Балканските войни е началник на щаба на 8 Тунджанска дивизия. През Първата световна война е началник на щаба на 2 армия, началник на 7 Рилска дивизия и на 2 Тракийска дивизия. Организатор и първи директор на Трудовата повинност (1920-1921). Министър на вътрешните работи (9.09.1923-1927). Осъден на смърт от т. нар. Народен съд и разстрелян.

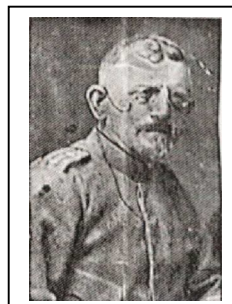
**САВОВ** Любомир Чернев (10.06.1874, Букурещ – 16.04.1925, София) - български офицер, пехотинец, полковник (2.11.1919). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.

**САРАЙДАРОВ** Атанас Иванов (15.05.1866, с. Златари, Охридско – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, полковник (27.02.1917). Завършва Военното училище (7.11.1888). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (5.07.1919). Загива при атентата.



**СИМЕОНОВ** Христо Димитров (18.11.1896, Разград – 16.04.1925, София) – български офицер, пехотинец. Участва в Първата световна война. Уволнен (1919). Загива при атентата.

**СРЕБРОВ** Ангел Димитров (5.11.1865, Русе – 16.04.1925, София) – български офицер, пионер, полковник (30.01.1920). Уволнен в запаса (27.12.1920). Завършва Военното училище (3.12.1885). Участва във войните за национално обединение (1885, 1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1918). Загива при атентата.



**СТАНЧЕВ** Станчо (везв. – 16.04.1825) – български офицер. Лекар, санитарен подполковник. Участник във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.

**СТОЙКОВ** Иван Стойков (7.02.1866, с. Гайтаниново, Гоцеделчевско – 16.04.1925, София) – български офицер, кавалерист, генерал-майор (1.01.1918). Завършва Военното училище (1887) и военна академия в Торино, Италия (1896). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1919). Загива при атентата.



**СТОЯНОВ** Любомир Стоянов (1.06.1878, София – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, полковник (30.01.1923). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1925). Загива при атентата.

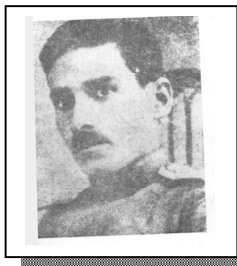
**ТАБАКОВ** Иван Тодоров (15. 06. 1868, Калофер – 25.04. 1925, София) – български офицер, кавалерист, генерал-майор (1.01. 1918). Завършва Военното училище (1887). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Командир на конна бригада (1915-16), командир на 2-а конна дивизия (1916-18). Уволнен в запаса (1918). Умира след раняване при атентата в “Св. Крал”.



**ТОДОРОВ** Евлоги Тодоров (9.02.1887, с. Светлина, Силистренска обл. – 16.04.1925, София) – български офицер, артилерист, подполковник (5.04.1920). Завършва Военното училище (2.08.1905).

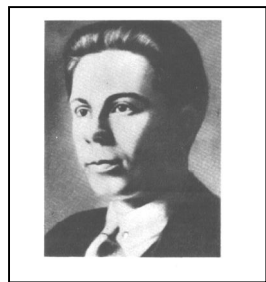
Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1925). Загива при атентата.

**ТОДОВИЧИН** Атанас - комунистически терорист. Нелегално име Янко. Убива ген. К. Георгиев. Емигрант в СССР. Убит в концлагерите на Гулаг.



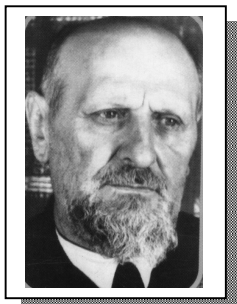
**ФРИДМАН** Марко Хаим (1892, Ст. Загора – 27.05.1925, София) – български комунист, терорист. Един от ръководителите на Военната организация на БКП. Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918) като запасен офицер. След войните завършва право в СУ и работи като адвокат в София.

**ХАДЖИМИТРЕВ** Димитър Янакиев (Митрето) (18.02.1900, Кукуш – 4.03.1925, София) - комунистически терорист, счетоводител, синдикалист. Брен на пълководството на Военната организация. Свързва П. Абаджиев с клисаря П. Задгорски. Арестуван през януари 1925 г., убит в полицията.



**ХЕРБСТ** Йосиф Яков (20.11.1875, Одрин – 04.1925) – български журналист и публицист, член на Демократическата партия (до 1911). Завършва Военното училище (1893). Напуска военната служба (1898) и става журналист. Участва в Балканската война (1912-13). Директор на печата (1913 – 18). Кореспондент на много европейски вестници, журналист с европейска известност. След 1923 г. издава различни вестници, насочени срещу правителството. В своя вестник “Днес” съобщава предварително за атентата (второ издание на 16.04.1925, преди взрива).

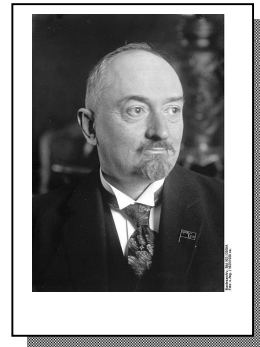
**ЦАНЕВ** Христо Цанев (11.02.1882, В. Търново – 16.04.1925, София) – български офицер, кавалерист, подполковник (30.08.1919). Завършва Военното училище (1.01.1903). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Уволнен в запаса (1920). Загива при атентата.



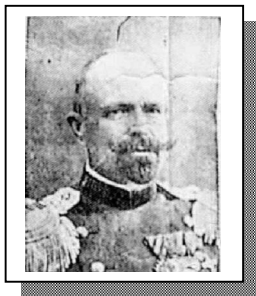
**ЦАНКОВ** Александър Цолов (29.06.1879, Оряхово – 27.07.1959, Буенос Айрес) – български учен, интелектуалец, политик и държавник. Редовен член на БАН (1935, извънреден 1919), изключен от БАН (1947), възстановен посмъртно (1992). Завършва право в Софийския университет (1904), специализира държавни науки и политическа икономия в Мюнхен, Берлин и Бреслау (1904 – 07). Доцент по полит. икономия (1911) в СУ, професор (1919 – 23, 1925 – 44). Един от организаторите на Народния сговор (1922) и председател след убийството на Ал. Греков (21.05.1922). Министър-председател и министър на народното просвещение (9.06.1923 – 3.01.1926),



Цанков е народен представител в XXI (1923-1927), XXII (1927-1931), XXIII (1931-1934), XXIV (1938-1939) и XXV (1940-1944) Обикновено Народно събрание. Той е председател на XXI (1926-1927) и XXII (1927-1930) Обикновено Народно събрание. министър на народното просвещение (1930 – 31). Член на управителните съвети на банки и промишлени обединения. Преследван и интерниран (след 1935), депутат в 24-о и 25-о ОНС (1938 – 1944). Автор на книгата “Трите световни системи – капитализъм, нацизъм, комунизъм” (1942). Един от инициаторите за спасяването на българските евреи (1943). След 1944 г. емигрант. Осъден задочно на смърт от т. нар. Народен съд.

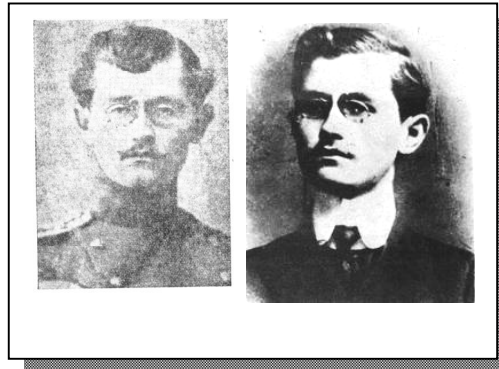


**ЧИЧЕРИН** Георги Василиевич (24.11.1872, с. Карвул, Тамбовска област – 7.07.1936, Москва) – руски интелектуалец, общественик, болшевик, дипломат, народен комисар на външните работи на СССР (1918 – 30). Емигрант в Европа (1904 – 17). Ръководител на съветската делегация на Генуезката (1922) и Лозанската (1922 – 23) международни конференции. Издава трудове по международна политика.



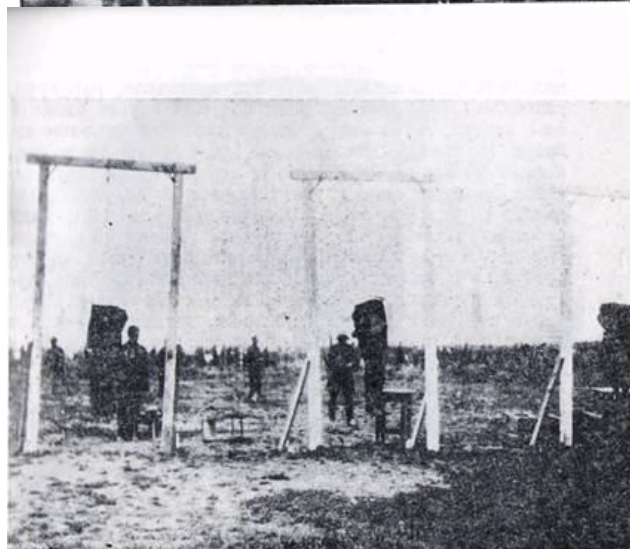
**ЯНКОВ** Ангел Николов (8.05.1864, Брацигово – 16.04.1925, София) - български офицер, артилерист, полковник (15.11.1914). Завършва Военното училище (27.04.1887) и ВА (юрид.) в Санкт Петербург (1898). Военен съдия. Уволнен в запаса (4.09.1919). Сътрудник на Военната организация и укривател на Коста Янков и Иван Минков. Загиба при агентата.

**ЯНКОВ** Коста Анастасов (11.01.1888, Пловдив – 21.04.1925, София) – български офицер. Комунистически терорист, ръководител на Военната организация на БКП (1923 – 25). Завършва Военното училище (1908). Участва във войните за национално обединение (1912-13, 1915-1918). Завършва войната като майор, командир на дружина в 21 пех. Средногорски полк. Уволнен в запаса (1919). Автор на книгата “Добро поле и пробивът на фронта” (1919), в която се опитва да прикрие действията на “тъмните сили” и на комунистите за разлагането на армията и изоставянето на Македонския фронт.





Атентаторите-убийци вървят под стража към съда. Снимката е от сайта „Изгубената България”



Крайт на терористите-убийци